

kakas, vagyis 27 darab, úgy, mint tegnap. Beke Jenő húszas puskájával igen jól lőttem, úgy érzem, jobban, mint a magam régi tizenhatosával. Ma egy szalonkát is láttunk és egy rókát. Mind a kettő megmenekült.

ÓTÁTRAFÜRED (Szepes megye)

November 3. Tegnapelőtt reggel indultam Erzsivel hazulról Pozsonyba, onnan tegnap korán délután jöttünk el, késő este értünk ide, és a „Grand Hotel”-ben szálltunk meg. Idejövetelünk fő célja természetesen a vadászat; a fürdőigazgatóság egyetértve Bohus Jenő poprádi főszolgabíróval - még a tavasszal meghívott egy zergebak elejtésére.

Egy tátrai zergebak kampója ugyan nem nagyon becses vadásztrófea, nekem a bak megkeresésének és remélt elejtésének megélése mégis igen kívánatos, mert leírása következő könyvem tartalmának tarkítására lenne alkalmas, és ezenfelül azért is, mert 27 év óta nem lőttem, nem láttam zergét és nem jártam zergés területen.

A régi jó időben bezzeg nem mentem volna el egy zergebakért sehova sem, a zergék akkor még csak többes számban szerepeltek vágyaim és sikereim sorában, de azóta nagyot változott a világ. A vadászat pénzkérdéssé vált, és egy-egy zergebak elejtésének ára nagyot emelkedett a vadásztőzsdén. Megfizetni már nem tudnám, és ajándékképpen igen soványan vagy sehogyan sem mérik.

Ma még nem vadászom, csak megbeszélem Hoepfner Félix fiatal vadásztársammal és csatlósával, Franz Berkovszkyval hoinapi kirándulásunkat; délután pedig meglátogatjuk Szontágh Miklóst.

Reményeim nem a legrózsásabbak. Az időjárás zergevadászatra nem előnyös. Hónapok óta tart itt a derűs, „szép” idő, és ennek folytán a szárazság. Ilyen hőmentesnek a Tátrát még nem láttam; igaz ugyan, hogy ezúttal még csak harmadszor látom. Amennyi belőle Ótátrafüredről látható, azon bizony egy tenyérnyi hó sincsen. A fenyőerdő sárgatarka a sok vörösfenyő megsárgult lombjától. Az erdővön felül a kevés gyepfolt is sárga az aszott avarfűtől. Csak a gyalogfenyő foltjai szép zöldek.

A zergékért - úgy mondják - magasra fel kell másznunk, és az északi oldalakon kell őket keresnünk, ahol az árnyékosabb, nedvesebb helyeken még találnak valami kevés zöld legelőt.

Nekem az üzekedő zergebakra cserkelés keretéből hiányzik a hó. A régi jó időben a Fogarasi-havasokban ilyenkor már sok hóval, nagy hideggel, köddel vesződve, úgyszólván téli keretben vadásztam az üzekedő zergebakra.

Itt mostanában éjjelenként ugyan 5-6 fok a hideg fagypont alatt, de délelőtt kiskabátban ülünk a nagyszálló előtt a kerti padon, és sütkérezünk a meleg napsütésben.

Szontághnak is az a véleménye, hogy alig remélhetek ilyen hőmentes, derús, száraz időben zergebakot löni. Hát majd megkísérlem holnap és talán még a következő napokon!

A nálam kényelemszeretőbb és inkább a tömeges puskázást kedvelő vadászok most a Hortobágyon lesgödörben kuksolva, tucattjával, sőt százával lövik a vadlibát. Talán jobban mulatnak, mint én. Többet lőnek kevesebb fáradsággal, mégsem irigyelem őket.

November 4. Két és fél hónap óta a Magas-Tátrában nem volt eső, sem köd, de még felhő sem. Ma reggel 6 órakor, amikor kinézek az ablakon, minden irányban szürke köd borult a tájra. Hogy ez az időváltozás megjavítja-e esélyeimet, majd kiderül. Hogy ma még zergét is látok, alig hiszem, hacsak később szét nem oszlik, el nem tűnik a köd.

Tehát a „Grand Hotel”-ben van a szállásom, és ez a körülmény jellemzi legjobban ezt a vadászkirándulásomat. Vadászon ilyen fényezésben, ilyen kényelemben még nem volt részem. Központilag fűtött, külön lakosztályban nagy szoba, természetesen villanyvilágítás, fürdőszoba a nap minden szakában meleg vízzel, egyéb mellékéhségek, puha ágy, mellettem, a másik ágyban szépasszony, szerencsémre, egyszemélyben feleségem is hát zergevadászon kicsit sok az embert elkényeztető jóból.

7 órakor a reggelizőteremben kávézom és várom két kísérőmet vezetőmet. Negyedóra múltán megjönnek, ők is reggeliznek, a hármunknak járó ebéd helyett megfelelő elemózsiát raknak hátizsájkjukba, aztán kimegyünk a siklóhoz, és az első fölfelé induló kocsin 8 órára felvisz bennünket a „Tarajka” nevű nyerges gerincre. Ott ráállunk a Nagyszalóki-csúcsra felvezető ösvényre és mászunk-mászunk egyre feljebb.

Háromnegyed óra múltán kint vagyunk az erdőből, felérünk a „Miksa-magaslat”-ra és lenézünk a Tarpataki-völgybe. Nagy mélység tátong alattunk, meredek hegyoldalból kimeredő sziklák függőleges falai, köztük a gyalogfenyő kisebb bozótai. Mindezt azonban inkább sejtjük, mint látjuk, mert elhomályosítja, sőt nagyrészt eltakarja a köd.

Gyalogfenyőbozótan át, nagy kövek között és fölött vezet az ösvény a hegytömb déli oldalát elhatároló keleti főgerincen, kanyarulatossal vonalban, egyre feljebb. Fúj a szél és viszi a ködöt ide-oda, sajnos többnyire lefelé. Azért „sajnos”, mert mennél barátságosabb az idő, annál feljebb húzódnak a zergék és annál nagyobbat kell mászni utánuk.

Közel fölöttünk berreg egy repülőgép. Erről tudjuk, hogy nem vagyunk messze a felhők felszínétől és fölöttük derült idő van.

Délelőtt 10 óra felé egyszerre gyérül körülöttünk a köd, majd hamarosan kijutunk a felhőkből napsütésbe, és azontúl egész nap felülről látunk rá a felhők végeletlenül tömegének hullámzó, tajtékzó, viharzó fehér tengerére. Ezt a csodás képet kell egyre nézmem, és szeretnék róla jó fényképeket készíteni, de mennél feljebb jutunk, annál hidegebb és gorombább a szél, és nemcsak ujjaim gémberegednek meg, hanem a gépnek is megárt a hideg, pillanatára ismételten „csüörtörtököt mond”; amikor elhúzom, kinyílik, de fele úton megakad és nyitva marad. De egy-két felvételem talán mégis sikerül.

A Lomnici-csúcs és közeli szomszédai, valamint a Középorom a felhők tengeréből szigetszerűen elkülönülve, tisztán mered a kék égboltnak. Szédületes magasságukban is élesen látszik szaggatott, komor sziklafalainak, tornyainak, kőgörgetegeknek, kéményszerű hasadéknak szürkefoltos rajza.

½ 11-kor látjuk az első zergét. A főgerinc meredek keleti oldala alatt, a Nagytarpataki-völgy fölött mászkálva, helyenként néhány percre egy sziklára kiállva és róla szétnézve, vonul tőlünk távolodó irányban, kőgörgetegeken, meredek mellékgerinceken át északnak; 5-600 lépésről nézzük a számunkra elérhetetlen, magányos bakot.

Közben a szél időnként kikap egy darab felhőt a hullámzó tengerből, felhajtja a hegytetőkre és elborítja vele a Lomnici-csúcsot is; de csakhamar szétfoszlik, eltűnik a fehér függöny, és megint tisztán látjuk komor méltóságukban a hegycsúcsok csipkés körvonalait.

Körülbelül 1700 méternyi magasságban kiérünk a gyalogfenyő övéből is, és már csak kövek és sziklák között mászkálunk. A Nagyszalóki-csúcs déli oldala a nagy köveknek tengernyi tömege. Alig van köztünk néhány gyepfolt és itt-ott kisebb kövekből egy kis görgeteg. Kietlen, sivár, csupasz hegyi táj. A kevés fű rajta sárgára, barnára aszott. Hónak még nyoma sincs. Pedig kemény hideg van, bajuszomon jégcsapokká fagy a lehelet.

Helyenként be-benézünk a nagytarpataki oldalba. Ott, a mélységbe szakadó, meredek északi oldalakon, sziklagerincektől szegélyezett

mély árkokban valamivel több a növényzet, s a zergéknek több a lege-lőjük. Egy helyen csúszva-mászva sikerül messziről látott három zerge közül kettőt körülbelül 200 lépésnyire megközelítenünk. Fiatal bakok. Egy kis gerincen, szikladarabok között és alatt fekszenek. Észrevétel-nül visszahúzódnak és megint felkapaszkodnak a főgerincre.

Nem sokáig bírjuk az északi oldalt. A völgyből olyan keményen és olyan fagyasztóan fúj a szél, hogy sietve visszakerülünk a hegytömb lankásabb, déli oldalára. Ott is keményen fúj a szél, de a Nap is süt, és akad a sziklák között olyan széltől védett sarok is, ahol néhány percig melegedhetünk és valami keveset falatozunk.

Takarékosan kell bánnunk az idővel, hiszen rövid a novemberi nap. A hómentes időjárás folytán a zergék magasán fent vannak, hát nekünk is egyre feljebb kell másznunk.

Valamikor régen, évtizedek előtt készült ösvényen járunk. Az álta-lános felfogás szerint ennek az útiránynak vajmi kevés köze van az „ösvény” fogalmához. Odalent az erdőben, majd helyenként a gyalog-fenyő bozótjában, még valóban ösvény jellege van de fönt, az ember súlya alatt csak elvétve megbillenő, egyébként alig megmozdítható, mázsás nagy kövek, gránittömbök szörnyű tömegén át, csak a lapo-sabb oldalukkal fölfelé fordított, lépcsőzetesen egymás mellé és fölé rakott kövekről ismerhető fel. Az ember állandóan egyensúlyozva, az elcsúszás veszélyét kerülve, óvatoskodva, lép körül kőre. Életemben sem így jártam egy nap annyi kővön, mint ma.

Dél már régen elmúlt és még egyre fölfelé haladunk. Mennél fel-jebb jutunk, annál gyakrabban kerülünk le a főgerincről és nézünk le az északi szakadékokba. Közben kegyetlenül fáznak. A szél egyre keményebben és egyre hidegebben fúj.

Délután 2 óra felé, körülbelül 2400 méternyi magasságban, tehát már közel a Nagyszalóki-csúcs legmagasabb pontjához, Hoepfnerrel kissé elmaradtam fővezetőnkől, „Feri bácsi”-nak nevezett Berkovsz-kytól. Amikor néhány percnyi késéssel utólérjük, azt mondja, egy derék bak nem messze fölötte, a déli oldalról jövet, vonult át a gerin-cen, s a keleti oldalba ereszkedett le. Azt mondja, ha utánaiparkodunk, még megláthatjuk.

Hát persze, hogy iparkodunk! Ámde Hoepfner hátunk mögött megszólalva figyelmeztet egy másik bakra. Alattunk a keleti oldalból bújt elő és vonul a kőgörgeteges déli lejtőn nyugatnak. Megnézzük a fekete ördögöt. Könnyen meglóhetném, hiszen csak 120-150 lépésre van tőlünk, de csak középkorú bak, és nem valami nagy a kampója. Feri bácsi pedig siettet, menjünk a nagyobb, másik bak után.

A gerincen - mindig csak sziklák és kövek között - egy darabot feljebb kapaszkodunk, majd jobbra térve, az embert csaknem eltaszító, komisz hideg széllel birkózva, lemászunk a keleti oldalba, s a sziklák között bujkálva, kémleljük a bakot. Egyszerre meglátjuk vagy 80 lépésről. Egy kis sziklán keresztben áll és lefelé néz. Ugyancsak sziklán hasalva, készülök lőni, de előbb a messzelátóval még megnézném kampóját, hogy elejtésre való-e, de ezt, sajnos, nem várja meg, a kőpárkányról lelép és rajta túl eltűnik.

Majd' megfagyok, mégis egydarabig még helyemen maradok, remélve, hogy a bakot valahol még meglátom, de, sajnos, végképpen eltűnt. Feri bácsi azt mondja, derék bak volt. A meredek oldalon lejjebb ereszkedve még keresem, de hiába. Utólag sajnálom az elszalasztott alkalmat, de nem akartam elhamarkodva lőni, és valami silányabb darab elejtését megkockáztatni.

Társaim után felmászom a főgerincre és a déli oldalon még ott érem az előbb látott bakot. Rézsút nyugatra, alattam 200 lépésre áll egy mellékgerincen, és - zergeszokás szerint - lefelé néz. Hátere a messzeségben a fehér felhőtenger. Úgy vélem, elejthető, ha nem is a legjavából való. Hozzákészülök a lövéshez, feltámasztott puskával megcélzom, de a hidegtől remegve, érzem, hogy nem lőnék biztosan, hát lemondok róla. A bak még néhány percig mozdulatlanul áll. Szürke talapzaton fekete szobor, fehér háttérrel. Aztán megfordul, a gerincen feljebb mászik, túlsó oldalán lelép róla és ... nem mutatkozik többé. Nem bánom, hogy nem lőttem meg.

Társaim egy darabbal lejjebb, nagy kövek között és alatt, szélvédett helyen letelepedtek ebédelni és intenek, hogy kövessem jó példájukat.

Az óra $\frac{1}{2}$ 3-at mutat, már javában lefelé kellene tartanunk, hogy a sötétség bekövetkezése előtt legalább a nagy kövek tömegéből leérjünk az erdőbe. De megéheztünk és áthűltünk, jól esik a napon sütkezve falatozni, a „termosz”-ból forró teát inni és pipára gyújtani.

$\frac{1}{4}$ 4-kor felkerekedünk és iparkodunk mennél gyorsabban lefelé haladni. Lefelé talán rosszabb, fárasztóbb és az ember lábszárcsontjaira még veszélyesebb a köveken, kövek között kőről kőre lépkedés.

Rövid ideig nyugatról vízszintesen még süt a Nap, a Nagytarpataki-völgyben már sötét az árnyék, a Lomnici-csúcsot és a vele szomszédos csúcsokat a nyugvó Nap sugarai rózsaszínűre festik, és nem győzöm nézni a kékesedő felhőtenger csodásan változatos, szagott, vad hullámaint.

Egy helyen még bekukkantunk a gerinc keleti oldalára, és vagy 200 lépésre alattunk két derék bakot látunk. Noha a hideg szél ott szinte elviselhetetlen, és annyira könnyezik a szemem, hogy csak homályosan látok, gyorsan lehasalok egy kőtömbre, Feri bácsitól elkért kabátjára fektetem puskámat, valahogyan megcélzom az egyik fekete alakot és fagyos ujjal elhúzom a ravaszt. Hibáztam vagy találtam, bizony nem tudom. Bár érzésem szerint jól lőttem, kísérőim határozottan állítják, hogy hibáztam, mert a megcélzott bak fölött, a sziklán porzott a golyó. A két bak futva tűnt el a kis mellékgerincen túl. A keresés szóba sem jön.

Leáldozott a Nap. A felhőtenger a látóhatáron sötétkék, fölötte egy lila és vörös sávva színesedett a páratömeg. Alkonyodik, egyre homályosabban látom lábam alatt a köveket, rossz helyre lépve meg-megbicsaklik, meg-megrándul a bokám, és 5 órakor - még magasan fönt, a gyalogfenyő övében - meggyújtjuk Hoepfner kézilámpását, mert nélküle alig jutnánk le a hegyről.

6 órakor - már éjjeli sötétségben - a Miksa-magaslaton húzunk egyet a borókapálinkás csutorából, leereszkedünk a meredek ösvényen az erdőbe és $\frac{3}{4}$ 7-kor a Tarajkán jól esik a sikló kocsjában leülni. Tíz óra alatt legalább nyolc órát voltunk talpon az ugyancsak nehéz terepen mászkálva, hol izzadva, hol komiszul fázva.

November 5. Kísérőim tegnap azt mondták, a hó hiánya okozza, hogy a zergék olyan magasan fönt, a gyalogfenyő övében is fölül mászkálnak, és hogy üzekedésüknek még semmi jele sincs. Hó kellene és a hegycsúcsokon köd, hogy a zergék lejjebb húzódjának.

Ma nem szándékszunk kimenni - főképpen két kísérőm hivatali elfoglaltsága miatt, no meg lábamnak is kell egy kis pihenés -, azért 8 óráig alszom. Amikor pedig kinézek az ablakon, nagy öröömre látom, hogy sikeres vadászásom feltételét az éjszaka meghozta. Egyszerre tél lett. Szürke borulás ontja, szél kavarja a hópelyheket, a hegyeket pedig a gyalogfenyő övében felül köd takarja.

A délelőtt naplóírással telik el, délután pedig Erzsivel két óra hosszát a „Sziléziai ház” felé vezető ösvényen sétálok. Élvezzük a téli hangulatot a fenyőerdőben.

November 6. Tegnap este megállapodtunk, hogy még egy napig várunk. Több havat remélünk és a zergék lejjebb húzódását várjuk. Ezenfelül társaim - igazgatósági tisztviselő létükre - holnap, vasárnap inkább tarthatnak velem, mint hétköznap.

Az időjárás kívánságunk szerint alakul. Ma reggel még sűrűbb a borulás, mint tegnap volt, a hegyekből semmit sem lehet látni és sűrűen havazik.

Erzsivel sétálok délelőtt is, délután is két-két órát.

A köd nap közben sűrűsödik, délután már csak 50-60 lépésnyire lehet látni, s a havazás eláll. A földön bokán felül ér a hó, s a fenyők ágai vastag hópárnák súlya alatt görnyednek. Élvezzük a ködös, komor, szürke téli hangulatot.

Meg kell várnunk a zergevadászatra alkalmas időt. Valamikor régen a Fogarasi-havasokban is néha napokig vártam, de nem úgy, mint itt, a „Grand Hotel”-ben, nagy kényelemben és jólétben, hanem füstös kunyhóban vagy kalibában, fenyőgallyas lócán heverve.

November 7. Tegnap este Hoepfner még felüzent szobánkba, hogy ne keljek fel korán, a légsúlymérő rossz időt jelez, aligha mehetünk fel a hegyekre. Ha mégis megjavul az idő, ébresztésről gondoskodni fog. Ennek ellenére $\frac{1}{2}$ 7-kor kelek, félrehúrom a függönyt és kinézek az ablakon. Pazar szép idő van! Tiszta kék az ég, ködnek, felhőnek nyoma sincs, éles a hegyek rajza, a csúcsok rózsaszínben tündökölnék a reggeli napsütésben. Gyorsan öltözködöm, puskámból kitörlöm az olajat és közben küldőnccel megkérdeztem Hoepfner, mi a szándéka.

- Megyünk! - szól a felelet, - 8 órakor találkozunk a reggelizőteremben.

Én már 7 órakor kávézom és várom két önkéntes kísérelmet, Hoepfner és Berkovszkyt.

$\frac{3}{4}$ 8-ra megjönnek és $\frac{1}{4}$ 9-kor indulunk.

A Nagyszálló fölött, a fenyvesben ballagunk hegynek. A Nagyszalóki-csúcs délnyugati oldala felé tartunk.

Sok havat taposunk, hóborította fenyők között és alatt, tökéletes téli keretben mászunk egyre feljebb. Gyönyörű a havas téli fenyőerdő, egyre fényképezésre csábít, de nem vesztegethetem rá az időt, mennél előbb fel akarok jutni oda, ahol zergéket látni remélhetünk, hiszen okvetlenül bakot akarok löni.

Ahol az erdőből, a magas fenyőcsúcsok között fellátunk a Nagyszalóki-csúcs csupasz, köves, sziklás oldalára, a messzelátóval kémleljük a zergéket. Látunk is - szabad szemmel nem látható - három zergét egészen fönt, ahol három nappal ezelőtt mászkáltunk. Számunkra ma elérhetetlenek.

Az erdőben több nyomot látok, mint amennyi vadat ezen, a kirándulótól sokat nyugtalanított területen gondoltam. Négy szarvas, öt-hat őz, egy-két róka és nyírfajd csapája a havon árulja el a vad jelenlétét.

Másfél óra múltán az erdőöv felső határára érünk, és napsütötte helyen egy kis pihenőre és falatozásra letelepedünk. Aztán a „Sziléziai ház” felé vezető, „Magistrála”-nak elnevezett, helyenként nagy kövekkel kirakott ösvényen további másfél óra alatt mai célunkhoz, a „Három-tó”-hoz érünk.

Közben letről egyes felhők nyomultak fel a hegyekre és rövid időre elködösítették a hegyek képét. Nagyjában azonban egész nap állandós a derült, jó idő.

A Három-tó környéke egy katlanszerű, óriás hajlatban nagy kiterjedésű gyalogfenyőbozót a Nagyszalóki délnyugati oldala alatt, körülbelül 1700 méter magasságban. Tőle nyugatra az égnek meredő Gerlachfalvi-csúcs sziklafalai, északra pedig a „Szekrényes” és a „Bibircs” sziklás csúcsai keretezik a fenséges havasi táj képét.

A középső tónál letelepedünk, ebédelünk, sütkérezünk, később, hogy a vakító napsütésben a havon mégis fájni kezdünk, a gyalogfenyő elszáradt ágaival tüzet rakunk, és közben mind a hárman messzelátónkkal vizsgáljuk a gyalogfenyő övén fölül a kőgörgeteges, sziklás, igen gyéren gyepes hegyoldalakat. Megint sikerül - elérhetetlen messzeségben - a Nagyszalóki-csúcs legfelső sziklatornyai alatt három zergét felfedeznünk. A kétnapi havazás, köd és rossz idő ellenére még fönt vannak, ahol három nappal ezelőtt értük őket. Két kísérőm feltevése, hogy a hó lejjebb szorította őket, és a Három-tó környékén, a gyalogfenyő övén fölül találjuk majd őket, sajnos, nem vált be. Úgy látszik, sokkal több hónap kell esnie és nagyobb hidegnek kell lennie, hogy ez az igénytelen, kemény vad a hegycsúcsokról lejjebb vonuljon és enyhébb helyeket keressen fel. A gyalogfenyő övén alul, az erdőbe azonban a tátrai zerge - szakavatott, tapasztalt két kísérőm bemondása szerint - sohasem jön le, nem úgy, mint a fogarasi zerge. A Fogarasi-havasokban bizony sok zergét láttam és néhány bakot lőttem jócskán lent, az erdőben.

Három órát töltünk figyelőhelyünkön, aztán, hogy ma már nem remélhetünk elérhető zergét látni, $\frac{1}{2}$ 3-kor felkerekedünk és $\frac{3}{4}$ 5-re leérünk szállásomra, a Grand Hotelbe.

A mai napsütés odafönt, a csupasz hegyoldalakon is, valamint lejjebb, az erdőben is, sok helyen eltüntette a havat. Csak a naptól és a szélről védett helyeken maradt meg a hó változatlanul. Hát csak fogyatkozzék meg mennél jobban, ha már fel kell megint mennem a Nagyszalóki csúcsára, a kövek és sziklák közé!

November 8. Melegen süt a Nap, olvad a hó, én pedig Erzsivel egész délelőtt sütkérezem az éttermi erkélyen és közben írogatok.

Ma nincs vadászat, két kísérőm nem hiányozhat két nap egymás után hivatalában. Különbösen is meg akarjuk várni, hogy mennél kevesebb legyen a hó odafönt, a Nagyszalóki-csúcs alatt, a köveken.

Négy nappal ezelőtt még havat és ködöt kívántunk magunknak a siker érdekében, most meg olvadást és derült időt várunk. Csalódtunk abban a feltevésünkben, hogy a zergék a hó elől hamarosan lejjebb jönnek, és úgy láttuk, hogy mindenképpen fel kell másznunk 2000-2400 méternyi magasságba, ha bakot akarok löni. Ezt pedig könnyebben győzzük, ha azt az amúgy is bajosan járható kötőmeget nem takarja a hó, s az ember látja, hová lép.

Hát csak olvadjon, csak tűnjék el a hó mennél előbb!

Délután romlik az idő, felhősödik az ég és köd borul a hegyekre. Ebéd után, sétálás céljából, Erzsivel gyalog felmegyek a Tarajkára. Hideg ködben, szélben érünk fel oda, mindjárt visszafordulunk és uzsonnaidőre megint lent vagyunk a szállodában.

Estére ropogásra fagy a még megmaradt, olvadós hó.

November 9. Tegnap este megállapodtunk, hogy ma reggel - ha csak lehet - felmegyünk a Nagyszalókira. Ezért 6 óra után felkelek és 7 órakor indulásra készen várom a reggelizőteremben társaimat.

Az idő bizony nem kedvemre való. A hegyeket ugyan látjuk, de az ég beborult és ködfoszlányok lebegnek a völgyekben és az oldalak félmagasságában.

A sikló 8 órára felvisz bennünket a Tarajkára. Az erdőben keményre fagyott havat taposva mászunk fel a Miksa-magaslatig. Ott 1550 méter magasságban, az erdőöv felső határán gorombán, jéghidegen fűj és felülről, a főgerincről, csúnyán zúg-búg a viharra erősödő szél. A felhők pedig gyors iramban jönnek alulról és időnként elborítják a Nagyszalóki déli oldalát. Két derék társam - attól tartva, hogy jóindulatukat és segítőkészségüket kétségbe vonhatnám - szinte vonakodva vallja be, hogy cserkészteünket ma reménytelennek véli; odafönt, az ormokon, gerinceken, a szélvihar ma csaknem elviselhetetlen és na-

gyobb távolságra biztosan lőni aligha lehet. Tehát 9 óraker visszafordulunk, leereszkedünk megint az erdőbe - és egy szarvasbika, néhány őz, egy róka, egy nyúl, egy nyírfajd és több mókus csapáját keresztezve - az Ötforrás felé kerülünk, útközben egyet pihenne megesszük egész napra hozott elemózsiankat, és délelőtt 11 óra után megint lent vagyunk Ótátrafüreden.

Ilyen körülményes a zergevadászat, ennyi időpazarlással jár különösen a Magas-Tátrában, ahol a zergék még ilyenkor, novemberben is, magasan fűnt, a gyalogfenyő övént jóval fölül tanyáznak, és még nem üzekednek, főképpen pedig Ótátrafüred környékén, ahol nem lehet a zergék közelében vadászkunyhóban lakni és minden cserkészettel alkalomával 1000-1500 méternyi magasságot kell megmászni. Node annál nagyobb dicsőség és érdem aztán, ha az ember végül mégis lő egy derék bakot!

A következő két nap két társam - hivatali elfoglaltságuk miatt - nem tarthat velem, ezért nekem is le kell mondanom a vadászatról.

November 10. Pihenek és várom a holnapután, következő, remélt hegymászásunk napját.

Ragyogó kék égről tűz a Nap szállodai szobánkban reggel 8 óraker, mialatt öltözködünk. Sarokszobánk északkeleti ablakán kinézve azonban látom, hogy a Nagyszalóki-csúcson nagy felhősüveg akadt fenn. Ilyen is marad az időjárás egész nap. Különösképpen éppen a Nagyszalóki-csücsot takarja egész nap a felhő, tőle jobbra-balra, a Lomnici- és a Gerlachfalvi-csücs tisztán mered a kék égnek.

Déltájt meglátogat a Nagyszállóban Bethlenfalvy Ernő, és jövő nyárra meghív két-három őzbek elejtésére Toporcra.

November 11. Ma a második napot pazarlom el vadászat nélkül, csak azzal, hogy várom a holnapot, amikor két kísérem megint ráér hivatalt mulasztani és velem tartani.

Az időjárás hasonló a tegnapihoz. A gyalogfenyő felső határáig tiszta a levegő és tűz a Nap, azonfelül azonban ma reggel minden hegycsücs felhőbe burkolódzott.

Rosszul esik, hogy nem vadászhatok, hogy nem mászkálhatok a zergék után.

Délután Poprádon meglátogatjuk Bohus Jenőéket. Náluk találkozunk Lipter Dezsővel, aki éppen ma jött le a Bélai-havasokról, és azt mondja, hogy csaknem elviselhetetlen ott fűnt a szél s a hideg. Három

nap alatt vagy hatvan zergét látott, az üzekedés bármilyen jele nélkül. Közvetlenül a gyalogfenyő öve fölött találta a zergéket és egy bakot lőtt.

Este a felhők magasan járnak, s a telihold világításában tisztán látszanak a legmagasabb hegycsúcsok is.

November 12. (péntek!) A sikló megváltozott menetrendje folytán csak 9 órára érünk fel a Tarajkára.

Ma az időjárás két kísérőm - vagy vezetőm - véleménye szerint zergevadászatra a lehető legalkalmasabb. Kevés széllel havazik, az ég beborult, a hegyeket időnként és részlegesen ugyan felhők lepik el, de nagyjából - hol tisztábban, hol homályosabban - mégis látni lehet, aszerint, hogy a havazás ritkul vagy sűrűsödik.

10 óra felé a Miksa-magaslaton kiértünk az erdőből a gyalogfenyő övébe. Két társam messzelátójával már vizsgálja a kőgörgeteges lejtő onnan látható részét, de zergét nem lát.

Aztán - a már leírt ösvényen - lépkedünk, mászunk, kapaszkodunk, csúszkálunk, botladozunk és egyensúlyozva kerüljük el a lábszárcsontjaink épségét veszélyeztető elcsúszást. A kanyarulatlan ösvényen egyre feljebb jutunk, és valamikor déltájt kint vagyunk a gyalogfenyőbozótokból is. Ott rövid ideig pihenve ebédelünk.

Hegymászásunk iránya természetesen a Nagyszalóki-csúcs.

Ami a gyalogfenyőn fölül van, az csak kőgörgeteg, az egymás hegyén-hátán heverő mindenféle nagyságú és különböző alakú kövek tömege, közte sziklák, komor, néma, merev magány, amelyben a csak felhőket kergető szél okoz mozgást.

Déli irányból, a sík vidék és az alacsonyabb hegyek felől, nagy felhőtömegek tódulnak-nyomulnak fel, a Magas-Tátrába. A havasi táj képe lépésről lépésre és percről percre változik. Hol semmit sem látni a hegyekből, hol kibukkan a ködből a Lomnici-csúcs és a Középorom, vagy a Szalóki-csúcs oldala a Királyorral válik szabaddá.

A velünk egymagasságban, sőt alattunk is felénk nyomuló, hullámzó, hömpölygő, gomolygó, sűrűsödő, ritkuló, alakjukat és színüket egyre változtató felhőket nézni külön gyönyörűség. Többnyire alattunk ütköznek neki a hegyoldaloknak és kúsznak rajtuk fölfele.

Mi meg csak mászunk, egyre feljebb mászunk, zergét kémlelünk, de csak néhány darabnak már behavazott csapáját találjuk.

Helyenként a főgerincről lenézünk a félelmetesen zord tarpataki oldalba, a függőleges sziklafalak között, az ormok, párkányok, gerincek, tarajak és a meredeken leszakadó görgetegek alatt tátongó mélységbe. Ott is hol mindent eltakar a szélhajtotta köd gomolygó tömege,

hol meg néhány percre tisztul a kép és messzelátónkkal keresünk zergét. De nem találunk egyet sem! Kihalt, élettelen a hóborította kövek és sziklák világa; kezdem gyanítani, hogy - amit napokkal ezelőtt a Három-tónál járva reméltünk és gondoltunk - a zergék végre mégis lejjebb húzódtak, s a Nagyszalóki-csúcs néhány zergéje talán lent van a Három-tó környékén.

Mennél feljebb jutunk, annál több havat taposunk. A hóborította nagy köveken járni nehéz munka. A szögek között kitöltve, a cipőtalpra ragad a hó és fokozza az elcsúszás veszélyét, ezért az amúgy is csúszós köveken ugyancsak küzdelmesen jut az ember tovább. Nekinekírúgom a cipő talpát a kövek élének, hogy leverjem róla a vastagon ráragadt havat. Ezt öt-hat lépésenként kell megismételnem.

Félix egyhelyen bemászik a tarpataki oldalba, hogy egy mellékgerincről szétnézzen. Onnan integet nekünk, hogy nem lát semmit. Nem várom meg visszatérését hozzánk, hanem Feri bácsival a főgerincen mászom tovább. Később, bennünket utólérve, mondja, hogy a sziklák között egyszerre csak egész közel akadt össze egy véletlenül csaknem neki szaladó fiatal zergebakkal. Üzekedő makogására lett figyelmes.

Délután ½ 3-kor, körülbelül 2400 méternyi magasságban, céltalanul véljük a feljebb mászást, már nyomokat sem látunk, gyarapodik a hó, erősödik a szél, fokozódik a hideg, gyakran akadályozza a látást a köd, két óra múlva éjszaka van, addig pedig még csak a gyalogfenyőig sem jutunk le, hát megfordulunk és kezdődik a nagy köveken kínlódásos lefelé tornászás. Ez még keservesebb, még fárasztóbb munka a fölfelé mászásnál.

3 óra tájt az elől járó Feri bácsi a főgerinc élén megtorpan és int, hogy valamit lát. Egyszerre mellette termünk. Lemutat a tarpataki oldalba. Messze lent, a havas, meredek lejtőn három fekete kis pont mozog. Három zerge! Egy kecske a gidájával és egy náluk még jóval sötétebb, köpcösebb alak, egy bak. Az üzekedés első jele. Ebben a körülbelül 2300 méteres magasságban, a ritka levegőben, nehezebb a távolságot megbecsülni, mint lent, a síkságon. Legalább 350, ha nem 450 lépésre vannak tőlünk. Úgy érzem, meg kell kísérelnem a nehéz lövést; talán ez az utolsó alkalom - nemcsak ma és ezen a kirándulásomon, hanem életemben is - egy tátrai zergebaktól löni. A messzelátóval csak egy pillantást vetek fejére. Kampóját a tátrai viszonyokhoz képest elfogadhatónak nézem. Amúgyis derék baknak látszik, amint a kecske és gida fölött, a lejtőn állva, mellső lábával kotorja, szórja a havat, bizonyára azért, hogy hozzáférjen alatta a kevés, sárga avarfűhöz.

Lehasalok egy nagy kőlapra, elém teszem kabátomat, ráfektetem a puskát és a célzó távcsövön át nézném a bakot, de nem látom. A lencsékre pára rakódott, olyan homályosak, mint a tejüveg. Félix zsebkendőjét nyújtja nekem, azzal törülgetem a lencséket, amíg - bár nem tisztán - mégis átlátok rajtuk.

Aztán az irányzékot a 300-as távolságra állítom. Ez is vesződésesen sikerül, mert a csavar a nagy hidegben, mintha befagyott volna, nem mozdul. Két kézzel erőltetem, amíg végre sikerül megmozdítani és az irányzékot a 100-asról a 300-asra csavarnom.

Aztán a keresztben álló bakot testközépen megcélzom, és a rögtönzött ravaszt fagyos ujjammal megérintve, érzem, hogy kissé hátul és magasán kapja a bak a golyót. A köpcös fekete alak megperdül, hátulja leroskad, a lejtőn lefelé csúszva mellső két lábával kapaszkodni akar, két kinyújtott hátsó lábát maga után húzza, úgy szánkázik gyorsan lefelé, majd oldalára fordul, egyre sebesebben gurul és ... szemünk elől tűnik. Előttünk nem messze egy sziklataraj takarja.

A főgerincen nagy darabot lejjebb kerülve olyan helyre jutunk, ahonnan lelátunk a lejtő folytatására. Messziről látszik a havon a bak lecsúszásának, majd gurulásának és egy sziklafalon lezuhanásának nyoma. A fal fölött, gidája mellett, áll és lefelé néz a kecske. Alatta, még jókora darabbal lejjebb, fekszik a bak. Még él, fejét emelgeti. Nem sokáig nézhetjük, alulról köd tódul fel a hegyoldalra és eltakarja.

Arról, hogy a bakot még ma megkerítsük és lecipeljük Ótátrafüredre, szó sem lehet. Jómagam nem vállalkoznék arra, hogy lemenjek hozzá. Nem vagyok elég gyakorlott hegyász és irtózom a mélységtől. Két társamnak is hágóvasra és kötélre lenne szüksége, hogy megközelítse, és még egy harmadik segítőtársra, hogy felhozza a bakot a főgerincre. Ezenfelül ennek a feladatnak az elhalasztására kényszerít az a körülmény is, hogy elvégzésébe legalább három-négy óra telne, márpedig másfél óra múlva ránk sötétedik. Két társam megígéri, hogy holnap egy napszámos segítségével lehozza a bakot Ótátrafüredre. Ebbe bele kell nyugodnom, annál is inkább, mert úgyis egy kis lelkiismereti furdalásom van, hogy a bakot meglőttem. Vadászerkölcsi felfogásom szerint az ember csak olyan vadat ejtsen el, amelyet saját erejéből kézre tud keríteni, és kötelessége is minden elejtett vagy halálra sebzett vadját kézre keríteni. Ilyenformán ennek a tátrai zergebakomnak elejtése nem kifogástalan vadászos cselekedet.

Egy-egy kupica boroviczka pálinkával mégis megünnepeljük a bak elejtését, aztán folytatjuk menetelésünket lefelé.

½ 5-kor, még a gyalogfenyő felső határán, ránk alkonyodik. Mesz-sze, lent, a Tarajkán, még lejjebb Újtátrafüreden és még távolabb, Alsófüreden, valamint a sík vidéken, a községekben kigyulladnak a lámpák. Mesésen hangulatos kép!

Negyedórát pihelve falatozunk, aztán meggyújtjuk lámpásainkat, és a sötéttséggel, hóval, kövekkel birkózva, a gyalogfenyő ágaiba kapaszkodva, lebotorkálunk 6 órára a Miksa-magaslatig, majd az erdőn át 7 órára a Tarajkára. Mivel az utolsó siklóról lekéstünk, onnan is gyalog kell lemennünk Otátrafüredre. ¾ 8-kor a Grand Hotelben vagyunk.

Ezúttal tehát megint bevált a péntek!

November 13. Zergebakom lehozását holnapra, vasárnapra halasztották, mert sem Hoepfner, sem Berkovszky - főnökük rendelkezése szerint - nem mehet el hivatalából. Egész délelőtt havazik; aggodom, hogy a hóval betakart bakot majd nem találják meg.

Az időjárás itt óráról órára változik. Délután is hol sötétszürke köd borul a hegyekre és sűrűen havazik, hol tisztul, derül az idő és fellátni a Nagyszalóki-csúcsra. De a hegyerincet súrolva gyorsan vonuló felhőkből azt is látni, hogy odafönt kegyetlen szél fúj. Ma bajos lett volna zergebakomat onnan főntről lehozni.

Fene dolog az a zergevadászat!

Este 9 óra után szép holdvilágban tiszták a hegycsúcsok.

November 14. Ma van az a nagy nap, amelyen Hoepfner Félix Berkovszkyval és még egy jó hegymászó társával felmegy a Nagyszalókira zergebakoméért. Hágóvasakkal, csákányokkal és kötelekkel felszerelve vágnak neki reggel 9 órakor a nagy vállalkozásnak. Úgy festenek, mint valami mentőcsapat. Erzsivel elkísérem őket a siklón a Tarajkára, aztán amíg ők hárman felmászhatnak a Nagyszalókira, ketten - csak sétálás, fényképezés és időtöltés céljából - lemegyünk a Tarpataki-völgybe, és a nagy vízesésen túl, a Kőpataki-tó felé vezető úton ballagunk hegynek, míg csak meg nem unjuk a rossz időt és víz-sza nem fordulunk.

Reggel még úgy látszott, hogy jó idő lesz, a felhők magasan jártak, s a hegycsúcsokat sütötte a Nap. Délelőtt 11 órára azonban megint felhők tódultak fel a hegyekre és sűrűen havazott. A Tarpataki-völgy keleti oldaláról nézném a Nagyszalóki-csúcs szakadékos, sziklafalas, meredek északkeleti oldalát, ahol derék társaim mászkálnak, de abban

a magasságban, amelyben tegnapelőtt elejtett zergebakomat hagytuk, havazik és a köd takar mindent. Dél tájt azt mondom, ha eddig nem találták meg a bakot és nem cipelik fel a gerincre, sohasem kerül kézre. A köd és a havazás sűrűsödik és cudarul fúj a szél.

Hóviharban térünk vissza $\frac{3}{4}$ 1-re a Tarajkára, megvárjuk a sikló következő járatát, és $\frac{3}{4}$ 2-kor a Grand Hotelben ebédelünk.

Közben elállt a havazás és időnként - de mindig csak néhány percig - fellátunk a hegycsúcokra. Aggódva várom a három gyakorlott, derék hegymásztót, és alig bízom benne, hogy zergebakomat lehozzák. Komisz idő lehet ott fent, a Nagyszalóki csúcsa alatt, a gerincen, felhőben, ködben, hófúvásban.

Ótátrafüreden olyan enyhe az idő, hogy olvad a hó.

Lassan telik el számomra a délután.

Végre 5 óra tájt megjönnek ... zergebak nélkül. Elmondják, hogy tegnapelőtt délután óta rengeteg hó esett odafönt és mindent vastagon betakart. Hágóvással a lábukon hosszú kötélén ereszkedtek le arra a helyre, ahol a bak feküdt, elkotorták ott a havat, megtalálták a véres fekvőhelyet, és megállapították, hogy a bak - bizonyára haláltusájában vergődve - a meredek hegyoldalon tovább csúszott, gurult. Vagy 80 lépéssel lejjebb valami kőlapon még találtak vért, aztán maguk is hasig jártak a hóban, sőt nyakig süppedtek a hófúvásba, és a méternél magasabb hórétanggal takart köves, görgeteges meredekségen, rengeteg hóval borított, nagy kövek között fel kellett hagyniok a kereséssel. Abban bíznak, hogy majd tavasszal, amikor elolvad a hó, legalább a bak koponyáját menthetik meg számomra.

Cserkészetemnek a Magas-Tátrában tehát ez a befejezése és eredménye. A tavasszal esetleg megtalált koponya nekem már nem trófea és nem öröm.

Egy tátrai zergekampó nem olyan jelentős trófea, amely gazdag gyűjteményemből hiányzik. Ha meglenne, sem számítana sokat, de a sok fáradság, szívós hegymászás révén egy kitűnő lövéssel elejtett zergebak elvesztése, döggé válása, ronda dolog. Noha nem azért jöttem a Tátrába, hogy valakinek a konyhájára zergehúst szállítsak és egy kampópárt vigyek haza, mégis szörnyen elkedvetlenül érzem, amikor az öreg Feri bácsi gyászos hangon elsőnek közölte velem, hogy a bakot nem találták meg. Miért e nagy bánat? Mert az elejtett vadnak hanyagságból, kötelességmulasztásból vagy tehetetlenségből való elvesztése a vadász mesterség hitelét rontja, magas erkölcsi színvonalát szállítja le a céltalan pusztításra.

Ebben az élményemben a vadászerkölcsi hiba legfőképpen abban van, hogy a halálra sebzett, gerincen lőtt, tehát feltétlenül hamarosan kimúlt és gyakorlott hegymászók által biztosan kézre keríthető bakot a lövés után csaknem 48 óra elmúltával, rengeteg havazás és hófúvás után keresték. Ha mindjárt másnap korán reggel mentek volna fel érte, bizonyára megtalálták volna.

A másnapi keresésre utasítást úriembereknek, a fürdőigazgatóság tisztviselőinek, vendég létemre, nem adhattam. A másik hiba tehát abban van, hogy nem volt hivatásos, fizetett kísérőm, egy vadászosan érző és cselekvő, lelkiismeretes vadőr, hogy rá voltam utalva a baráti szívességre.

A harmadik hiba - igen szigorú és a legmagasabb vadászerkölcsi megítélés szerint - pedig abban van, hogy olyan vadra vadásztam és lőttem, amelyet a maga életterén követni nem tudok. Elsősorban nekem, a vad elejtőjének kellett volna másnap reggel elmennem a bakért, de erre a szédítően meredek, sziklás, kögörgeteges hegyoldalon hegymászóképességem, sajnos, nem elégséges.

Szép álom, hogy a magam erejéből egy tátrai zergebakot lövök és kampója megérdemelt trófeám lesz, ily módon semmivé vált.

Holnap csomagolunk, búcsúzunk és hazautazunk.

Noha három hét telt el azóta, hogy a Tátrától - ki tudja, mennyi időre - elbúcsúztam, és az elveszett zergebak miatt bánkódva és boszszankodva hazajöttem Budapestre, és bár azóta időbeli sorrendben más vadászkirándulások leírásának kell naplómban következniök, annak folytán, hogy naplóm utólag, rendszerint néhány hónapi késséssel diktálom drága szép Pofikámnak, közbeiktathatom Hoepfner Félix december 2-án kelt, és 6-án kezembe jutott levelét, amely folytatása és befejezése vadásznaplóm tátrai fejezetének. A fogalmazásban hibás, magyartalan levelet kijavítva idézem:

„Kedves Herbert bátyám! Noha Berkovszky barátunk véleménye szerint meg kellene Téged kímélnünk attól, hogy megtudjad a valóságot, úgy gondolom, helyesen, sőt éppen Veled szemben kötelességtudóan cselekszem, amikor Neked a következőket jelentem:

Három nappal elutazásod után - egyrészt azért, mert enyhe idő következett be a hegyeken és sok hó elolvadt, másrészt, mert nem tudtam belenyugodni abba, hogy zergebakodat egész télen kint hagyjuk a havason és trófeádat majd csak tavasszal hozzuk le - mind a hárman ismét felmáshztunk a Szalókira, zergebakodat megkeresni és a hóból kiásni. Hosszas kutatás után - a kellemetlenül szeles időben már azon voltunk, hogy felhagyunk a hiábavaló munkával, illetve a meddő fára-

dozással - egy valamikor leszakadt sziklatömb előrehajló fala tövében megleltük zergédet. Bizonyára vergődése közben csúszott és ékelődött be a nagy kövek közé. Éppen ott akadtunk rá, ahol a múltkor - két nappal elejtése után - olyan sokáig hiába kerestük. Ezúttal sem találtunk volna rá, ha egyikünk mászkálás közben akarata ellenére le nem csúszik a két-három méteres törmelék szikladarabok közé és ily módon véletlenül oda nem jut a zerge teteme mellé.

Következett azonban az, a bennünket nagyon elszomorító felfedezés - amely miatt Feri bácsi előttem hallgatást javasolt -, hogy zergéd nem bak, hanem egy »fantasztikus sötétszörű, erős *kecske*«. A golyó - ahogyan helyesen tudtad és bementad - a vesék táján, gerincét törte el. Fejét levágtam, hazahoztam, koponyáját megtisztogattam és eltettem Neked. Nagyon, nagyon bánom, hogy vadászatod nálunk ilyen rosszul sikerült...”

Hogy zergém végül mégis megkerült, nekem bizony öröm. Hogy bak helyett öreg sutát lőttem, nem bosszúságom. Félix túlozva kesereg miatta. Az öreg kecske - ha nincs gidája - éppúgy lőhető, mint a bak, sőt valami fiatal baknál többet érő vadászsákmány. Ennek a kecskének nem volt gidája. Félix még fiatal, aránylag nem sok nagyvadat lőtt, túlságosan buzgó vadász, és - ahogyan leveléből látom - a zergekecske elejtését nagy hibának gondolja. Pedig nem az !

SÁRSZENTÁGOTA (Fejér megye)

November 21. Ködös, nyirkos, szürke novemberi nap. Budapest-től Szilfamajorig a vonat ablakán peregnek le az esőcseppek. Aztán nap közben nem esik, csak este, vak sötétségben a faluból az állomásra döcögve, ázunk a vékonyan permetező esőben.

Délelőtt 11-től délután 4-ig tizennégyen puskások, negyven hajtóval, öt hosszú vonalhajtásban löjük a sok vadat. Valóban sok a vad ezen a sik területen az akácokban, a nyárfásokban és a kevés tölgyültetésben, sokat is lövünk, de a hajtók fegyelmetlenül serege sokat el is lop. A vadszállító szekérre 150 nyulat és 139 fácánt raknak fel.

Ma megint a Beke Jenőtől örökölt, kis húszas puskával igen jól lőttem. A magam eredménye *15 nyúl és 20 fácánkakas*.

FELSŐBABÁD (Pest megye)

November 25. Egész nap esik az eső. Szürke, nyirkos novemberi idő. Reggel, amikor a tanyától nyugatra, a nagy síkságon vonalhajtásban löjünk a nyulakat, kellemetlenül hideg szél fúj. Estig mindnyájan alaposan megázunk. Vizes minden ember, vizesek és sárosak a lőtt nyulak és fácánkakasok. Mégis vidáman puskázunk egész nap. A szabad mezőn kezdjük, a műúttól keletre, a turjánban folytatjuk és az ócsai út alatt és fölött, az akácosokban fejezzük be.

Tizenkét puskás hetven hajtóval hét hajtásban összesen 236 nyulat, 35 fácánkakast és egy szalonkát lő. A magam eredménye *36 nyúl és 5 kakas*.

NAGYBORSA (Pozsony megye)

November 28. Körvadászat Jamniczky Ottokár vadászterületén. Szép, derős az idő, reggel gyenge fagy, nap közben enged, délután erősödik a szél. Nagyjában kellemes időjárás körvadászatra. Mindvégig tökéletesen sík terepen, gyéren fasorok szegélyezte és egy helyen kisdarab erdő tarkította szántóföldeken négy nagy kört alakítunk. A puskások száma, sajnos, huszonhat, a hajtóké csak hetven. Az összeredmény 488 nyúl és öt fácánkakas. Ebből a magam eredménye *38 nyúl*; ezenfelül még *egy üregi nyulat* is lőttem.

Tegnap estére értem Nagyborsára, és ma estére érek haza, Budapestre.

PUSZTASZABOLCS (Fejér megye)

December 4. Itt vagyok megint - mint két hónappal ezelőtt -, hogy megbízatásomnak eleget tegyek, és ősutákat selejtezsek. Ezúttal Erzsi velem van.

Reggel a hideg vendégszobában arra ébredünk, hogy eső veri az ablakot. Már tegnap este is szemergő esőben hozott a kocsi az állomásról a tanyába.

Kastner Guidóéknál töltjük a délelőttöt, jobb időt várva.

Délután aztán Kastnerrel és a vadőrrel kihajtatok a határba; Erzsi - szerencséjére - nem tart velünk, a jó meleg kandalló mellett, a karosszékben marad.